

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій Жильцов
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОЕКТУВАННЯ ТА РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

спеціальність 022 «Дизайн»

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 022.00.03 «Прогнозування моди»

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 1659/23

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2023р.

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та навчальної
роботи

_____ Олексій Жильцов

“ _____ ” _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОЕКТУВАННЯ ТА РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

спеціальність 022 «Дизайн»

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 022.00.03 «Прогнозування моди»

Київ – 2023

Розробник: Лілія Дерман, кандидат філософських наук, доцент кафедри дизайну Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Олег Кардаш, доктор технічних наук, професор, професор кафедри дизайну Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дизайну Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 6 від «24» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри дизайну _____ Ю.В.Романенкова

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 022.00.03 «Прогнозування моди»

«__» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 022.00.03 «Прогнозування моди» _____

Робочу програму перевірено
«__» _____ 2023 р.

Заступник декана ФОМД з науково-методичної та навчальної роботи
_____ А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Структура програми навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Заочна	
Проектування та робота у матеріалі		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Заг. обсяг кредитів / годин	2/60	
Курс	2	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	8	
Модульний контроль	-	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	52	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Проектування та робота у матеріалі» є ознайомлення студентів із сучасними концепціями дизайну, інноваційними методами проектування та виготовлення дизайн-об'єктів. Курс також спрямований на розвиток графічних навичок, освоєння теоретичних та практичних принципів формоутворення та аналізу проектних завдань.

Вивчення курсу передбачає вирішення наступних **завдань**:

- розширення і поглиблення художньої освіти студентів;
- засвоєння понятійно-термінологічного апарату з фаху;
- формування навичок проектно-технологічної діяльності та вміння реалізувати та презентувати власні розробки та дизайн-проекти.
- прищеплення навичок інтегративного (культурологічного, естетичного, філософського, художнього) вирішення завдань у проектуванні одягу, аксесуарів, об'єктів предметного дизайну;
- вдосконалення навичок роботи з теоретичним і візуальним матеріалом у вигляді виконаних графічних робіт: замальовок, ескізів, клаузур;
- засвоєння методів проектування таких як: цитування, метод аналогії, імітація, робота з мотивами, синтез, дифузія стилів, риторичні трансформації тощо;
- формування навичок проектування одягу, аксесуарів, об'єктів предметного дизайну;

- digital- розробка модельного ряду шляхом риторичних трансформацій.
Вивчення дисципліни «Проектування та робота в матеріалі» зумовлює формування у студентів таких загальних та фахових **компетентностей**.

Види програмних компетентностей	Позначки програмних компетентностей	Опис програмних компетентностей
Загальні компетентності	ЗК 1	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
	ЗК 4	Здатність працювати в міжнародному контексті.
	ЗК 5	Здатність розробляти та керувати проектами.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 1	Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією).
	СК 2	Здатність проведення проектного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проекту.
	СК 5	Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій (у тому числі digital-технологій).
	СК 6	Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги).

3. Результати навчання

Умовне скорочення програмних результатів навчання	Опис програмних результатів навчання
ПРН 1	Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах.
ПРН 2	Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми.

ПРН 5	Розробляти, формувати та контролювати основні етапи виконання проєкту.
ПРН 6	Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.
ПРН 7	Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі дизайну.
ПРН 8	Здійснювати передпроєктний аналіз із урахуванням усіх вагомих чинників, що впливають на об'єкт проєктування; формулювати авторську концепцію проєкту; розробляти проєктний прогноз з урахуванням трендових доміант впливу на об'єкт дизайну.
ПРН 9	Застосовувати методику концептуального проєктування та здійснювати процес проєктування з урахуванням сучасних технологій і конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну.
ПРН 14	Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціалізаціями).
ПРН 15	Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань (за спеціалізаціями).
ПРН 16	Розробляти дизайн-маркетингову стратегію позиціонування та просування продуктів дизайну (товарів і послуг) на внутрішньому та глобальному ринках.
ПРН 17	Управляти процесом вироблення продукту дизайну (товарів і послуг) на різних етапах брендингу та ребрендингу (за спеціалізаціями).

4. Структура програми навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Проєктування одягу: основні прийоми створення об'ємно просторових форм							
Тема 1. Суть дизайну та світоглядні адекватії формоутворень одягу XX-XXI століття Особливості композиції та художнього проєктування одягу XXI століття	15	2					13
Тема 2. Графічна мова проєктування одягу XX-XXI століття: костюмографіка Проєктування одягу на основі біонічної клаузури: динамічний формотворчий простір в одязі.	15			2			13

Тема 3. Культурологічна колекція та арт-колекція у проєктуванні одягу Прогностичне проєктування перспективних колекцій одягу	15	2				13
Тема 4. Системне digital-проєктування одягу: риторичні трансформації як автоматизована граMATика проєктування	15			2		13
<i>Усього</i>	60	4		4		52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Проєктування одягу: основні прийоми створення об'ємно-просторових форм

Тема 1. Суть дизайну та світоглядні адекватності формоутворень одягу ХХ-ХХІ століття. Особливості композиції та художнього проєктування одягу ХХІ століття

Лекція. Мода як соціокультурний феномен. Основні характеристики моди – релятивізм, циклічність, ірраціональність, універсальність. Мода як знак і символ. Функції та значення моди в сучасній культурі: проблеми демократизації та деестетизації моди. Плюралістичність моди ХХІ століття.

Дисциплінарні практики моди: динаміка змін формотворчих принципів в одязі та теоретичний аналіз різних формотворчих елементів в контексті дизайну костюма. Антропологічні виміри моди та дизайну одягу ХХ століття. Ювенальний код моди. Мода як репрезентатив соціокультурних аспектів соціалізації людини. Суть дизайну. Творчість провідних світових дизайнерів одягу. Поняття «проектний прогноз» або «дизайн-прогноз».

Основні поняття: репрезентація, плюралістичність, де естетизація, дисциплінарні практики, ювенальний код, антропологічні виміри, циклічність, ірраціональність, формоутворення, проектний прогноз.

Тема 2. Графічна мова проєктування одягу ХХ-ХХІ століття: костюмографіка

Проєктування одягу на основі біонічної клаузури: динамічний формотворчий простір в одязі.

Практичне заняття

Засвоєння на практиці художніх прийомів у проєктуванні дизайн-об'єктів. Ознайомлення з художніми прийомами виконання ескізів. Розробити ескізи (3 од.) у різних художніх техніках на форматі А4.

Тема 3. Культурологічна колекція та арт-колекція у проектуванні одягу Прогностичне проектування перспективних колекцій одягу

Лекція. Роль графічної мови проектування в розробці перспективної колекції одягу. Принципи стилізації проектного простору. Графічна мова проектування на різних етапах проектування. Види проектної графіки. Костюмографіка: методологія та термінологічний апарат. Евристичні методи проектування одягу. Костюмографіка як вид графічного мистецтва. Форма та оздоблення одягу як інструмент пізнання, або як чинник, що є основним виразником естетичної, функціональної або пізнавальної інформації в продукті мистецтва або дизайну.

Основні засоби декорування та оздоблення одягу. Культурологічна колекція:

зображувальний простір проекту. Тіло в просторі культури та культурні метаморфози тіла. Динаміка моди в культурологічному аспекті. Арт-колекція та видовищний одяг в дизайн-проектуванні ХХ-ХХІ століття. Арт-колекція як засіб художнього прочитання традиції. Культурно-історична типологія формоутворень одягу.

Сценічний костюм: взаємозв'язок сучасної моди та сценографії. Біомеханіка тіла людини в проектуванні виробничого одягу та сценічного костюма 20-х років. Ідея «біомеханіки» на театральній сцені В. Мейєрхольда. Співпраця дизайнерів одягу та режисерів у контексті проникнення театру в сучасні модні шоу й навпаки. Вплив моди на створення сценічних костюмів.

Культурологічна колекція в сучасному проектуванні одягу дизайнерів ХХІ століття. Арт-колекція в дизайнерських практиках моди ХХІ століття. Прогностичний аналіз в моді: діалектика вуличної та високої моди у моделюванні колекцій одягу.

Основні поняття: графіка, стилізація, дизайн, проектна графіка, стиль.

Тема 4. Системне digital-проектування одягу: риторичні трансформації як автоматизована граматики проектування

Практичне заняття

Розробити проєкт колекції одягу із 20 одиниць, спираючись на художній, функціональний, ергономічний підходи до проектування одягу за мотивами біонічного формотворення.

Розробити культурологічну колекцію (арт-колекцію) одягу із 20 одиниць за принципами системного проектування одягу (риторичні трансформації).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20
Разом		44	
Розрахунок коефіцієнта:	44:60=0,73		
Форма підсумкового контролю	екзамен		

6.2. Завдання для самостійної роботи

№ Теми	Зміст завдання	К-сть год.	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Проектування одягу: основні прийоми створення об'ємнопросторових форм				
Тема 1. Суть дизайну та світоглядні адекватності формоутворень одягу XX-XXI століття Особливості композиції та художнього проектування одягу XXI століття	Підготувати презентацію на тему «Сучасні тенденції в дизайні»	13	Виконати завдання в електронному вигляді, завантажити на google - диск та розмістити на Moodle-платформі Університету в рубриці «самостійні роботи студентів» з дисципліни.	5
Тема 2. Графічна мова проектування одягу XX-XXI століття: костюмографіка Проектування одягу на основі біонічної клаузури: динамічний	Виконати завдання з основ композиції: ритм, метр, симетрія, асиметрія тощо. Освоїти принципи стилізації проектного простору.	13	Виконати завдання в електронному вигляді, завантажити на google - диск та розмістити на Moodle-платформі Університету в рубриці «самостійні роботи студентів» з дисципліни.	5

формотворчий простір в одязі				
Тема 3. Культурологічна колекція та арт-колекція у проектуванні одягу Прогностичне проектування перспективних колекцій одягу	Розробити ескіз одягу із з використанням методу аплікації. Виконати ескіз костюма на формат А4.	13	Виконати завдання в електронному вигляді, завантажити на google - диск та розмістити на Moodle-платформі Університету в рубриці «самостійні роботи студентів» з дисципліни.	5
Тема 4. Системне digital-проектування одягу: риторичні трансформації як автоматизована грамадика проектування	Розробити колекцію одягу із 5 одиниць (графічне рішення - ескізи) спираючись на принципи біонічного проектування (5 ескізів на форматі А4 по 1 ескізу). Роботи можуть бути зроблені або в графічній програмі або від руки використовуючи такі матеріали як: акварельні олівці, гуаш, акварельні фарби, маркери.	13	Виконати завдання в електронному вигляді, завантажити на google - диск та розмістити на Moodle-платформі Університету в рубриці «самостійні роботи студентів» з дисципліни.	5
Усього за модуль		52		20
Разом		52		20

Критерії оцінювання самостійної роботи

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками.
 4 бали – в цілому хороший рівень виконання з незначною кількістю помилок.
 3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків. 2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання.

Кількість балів залежить від виконання таких умов:

своєчасність виконання;
 повнота обсягу виконання;
 якість, охайність виконання;
 самостійність виконання;
 творчий підхід та ініціативність.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль у семестрі відповідно до освітньо-професійної програми 022.00.03 «Прогнозування моди» передбачений у вигляді екзамену.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6.6. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

В 1 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Fashionжурналістика, блогерство та візуальні комунікації» проводиться в письмовій формі. Тематика, вимоги та критерії оцінювання семестрового контролю визначаються і затверджуються окремою програмою екзамену.

Оцінка за шкалою університету	Критерії оцінювання
36-40 балів	Виявляє глибокі знання теоретичних питань дисципліни: блогінг, модна журналістика, візуальні комунікації. Демонструє чітке знання професійної термінології: візуальні комунікації, Extended Reality, кампейн, лукбук, каталог, брендбук, прес-реліз, інтерв'ю, fashion-журналістика. Безпомилково визначає формули та правила: правило 5W, формула залученості Engagement rate, модель Г. Лассвелла. Знається на всіх головних трендах візуальних комунікацій. Може назвати всі головні Тренди соцмереж (Instagram, Facebook, Pinterest)
33-35 балів	Виявляє добрі знання теоретичних питань дисципліни: блогінг, модна журналістика, візуальні комунікації. Демонструє хороші знання професійної термінології: візуальні комунікації, Extended Reality, кампейн, лукбук, каталог, брендбук, прес-реліз, інтерв'ю, fashion-журналістика. Може визначити формули та правила: правило 5W, формула залученості Engagement rate, модель Г. Лассвелла. Знається на більшості головних трендів візуальних комунікацій. Може назвати головні Тренди соцмереж (Instagram, Facebook, Pinterest)
30-32 балів	Виявляє непогані знання теоретичних питань дисципліни: блогінг, модна журналістика, візуальні комунікації. Демонструє задовільні знання професійної термінології: візуальні комунікації, Extended Reality, кампейн, лукбук, каталог, брендбук, прес-реліз, інтерв'ю, fashion-журналістика. Може визначити не всі формули та правила. Погано орієнтується в головних трендах візуальних комунікацій. Частково може назвати тренди соцмереж (Instagram, Facebook, Pinterest).
24-29 балів	Виявляє поверхневі знання теоретичних питань дисципліни. Демонструє задовільне знання професійної термінології. Може назвати тільки декілька трендів соцмереж та візуальних трендів.
0-23 балів	Виявляє поверхневі знання теоретичних питань дисципліни. Плується у професійній термінології. Зовсім не орієнтуються в трендах соцмереж та візуальних комунікацій.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Проектування та робота в матеріалі»

Модулі	Змістовий модуль 1			
Назва модуля	Проектування одягу: основні прийоми створення об'ємно просторових форм			
Бали за модулі				
Лекції	1	2	3	4
Теми лекційних Занять 2 б.	Суть дизайну та світоглядні адекватії формоутворень одягу XX-XXI століття Особливості композиції та художнього проектування одягу XXI століття		Культурологічна колекція та арт-колекція у проектуванні одягу Прогностичне проектування перспективних колекцій одягу	
	<i>1 б.</i>		<i>1 б.</i>	

Теми практичних занять 22 б.		Графічна мова проектування одягу ХХ-ХХІ століття: костюмографіка Проектування одягу на основі біонічної клаузури: динамічний формотворчий простір в одязі.		Системне digital-проектування одягу: риторичні трансформації як автоматизована граматика проектування
		<i>1 б. + 10 б.</i>		<i>1 б. + 10 б.</i>
Самостійна робота	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>
Підсумковий рейтинг. бал	44 бали (коефіцієнт успішності: 44:60=0,73)			
Форма підсумков. контролю	Екзамен			

8. Рекомендована література Основна:

1. Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі. К.: Наукова думка, 2001. 338 с.
2. Дерман Л.М. Глобалізація і діджиталізація та їх вплив на світові fashionпринки у ХХІ ст. // Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2020. – Вип. 157 (№ 6-9). Ч. 2. Філософські науки. – С.35-38
3. Дерман Л.М. Діджитал-проектування та презентація колекції одягу як автоматизована граматики ХХІ століття. // *Культура і сучасність : альманах*. 2020. № 2. С. 118-122.
4. Дерман Л.М. Концепції універсального дизайну в моді ХХІ століття: філософсько-антропологічний аналіз // Гілея: науковий вісник: збірник наукових праць. – К.: Гілея, 2020. – Випуск 158 (№ 10) Ч. 2. – С.21-25
5. Дерман Л.М. Соціокультурні комунікації в дизайні ХХ-ХХІ століть / Ліля Миколаївна Дерман // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щоквартальний науковий журнал. – К.: Міленіум, 2014. – № 3. – С. 38-41.
6. Дерман Л.М. Становлення та розвиток індустрії моди в Україні. // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. 2020. Вип. 38. С. 30-34.
7. Дерман Л.М. Філософський та соціокультурний аналіз проблем розвитку НТР в проектній діяльності дизайнерів одягу ХХ-ХХІ століття / Ліля Миколаївна Дерман // Гілея: науковий вісник: збірник наукових праць. – К.: Гілея, 2014. – Вип. 92. – С. 210-214.
8. Легенький Ю.Г. Дизайн одягу: Навчальний посібник / Юрій Григорович Легенький. – К.: Вища школа, 1992. – 440 с.
9. Легенький Ю.Г. Дизайн: культурологія та естетика / Юрій Григорович Легенький. – К.: 2000. – 412 с.
10. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма / Т. В. Ніколаєва. – К.: Арістей, 2005. – 412 с.

Додаткова:

11. Гасюк О. О., Степан М. Г. Художнє вишивання: Альбом. — Київ : «Вища школа», 1982. — 240 с.
12. Гомілко О.Є. Глобальні трансформації людської тілесності / О.Є. Гомілко // Людина і культура в умовах глобалізації. – К.: ПАРАПАН, 2003. – С. 129 – 136.
13. Дерман Л. М. Екзистенційні, естетичні та художні ознаки в моді / Ліля Миколаївна Дерман // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щоквартальний науковий журнал. – К.: Міленіум, 2015. – № 1. – С. 19-24.

14. Дерман Л. М., Кобилинська М. Ю. Театральне мистецтво як засіб соціокультурної комунікації в епоху цифрових технологій // VI Міжнародна науково-практична конференція «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія та практика», 29 січня 2021 р., м. Київ. Київ 2021.
15. Дерман Л. М., Кобилинська М. Ю. Тілесні трансгресії в моді XXI століття: філософсько-антропологічний аналіз // Міжнародна науковопрактична конференція «Розв'язок суспільних наук в сучасних умовах: теорія, методологія, практика, 12-13 лютого 2021 р., м Київ. Київ 2021.
16. Дерман Л.М. Digital-проекування колекцій одягу як автоматизована граматики XXI століття // VI Міжнародної науково-практичної онлайнконференції «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття», 15 травня 2020 р., м. Київ. Київ 2020.
17. Дерман Л.М. Інклюзивний дизайн у моді XXI століття: соціокультурні, етичні та художні аспекти // Міжнародна науково-практична конференція «Культурологія та мистецтво: точки дотику та перспективи розвитку», 27–28 листопада 2020 р., м. Венеція, Італія. Венеція, Італія, 2020. С. 140.
18. Дерман Л.М. Нові соціальні медіа в дизайні: соціокультурні та комунікативні аспекти // VIII Міжнародна науково-практична конференція «Управління культурними проектами та креативна індустрія», 27 листопада 2020р., м. Київ. Київ, 2020. С.15.
19. Дерман Л.М. Цифровізація у сфері fashion індустрії XXI століття: комунікативні аспекти // Матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів та аспірантів Факультету філософії та суспільствознавства «Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету», 20-21 травня 2020 р., м. Київ. Київ, 2020. С. 119.
20. Легенький Ю.Г. Історія дизайну: навчальний посібник / Юрій Григорович Легенький. – К.: Вища школа, 2006. – 560 с.
21. Малік Т.В. Історія дизайну архітектурного середовища: навч. Пос / Т.В. Малік. – К.: КНУБА, 2003. – 192 с.
22. Ничкало С.А. Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник / Ничкало С.А. – К.: Либідь, 1999. – 208с.
23. Орел Л. Українські рушники / Л. Орел. — Л. : Кальварія, 2003. — 230 с.
24. Причепій Тетяна. Вишивка Східного Поділля / Тетяна Причепій, Євген Причепій. — К. : Родовід, 2008. — 108 с.
25. Радкевич В. О., Пащенко Г. М. Технологія вишивки: Підручник / За ред.

- Н. Г. Ничкало. — К. : Вища шк., 1997. — 303 с.
26. Романець Т.А. Стародавні витоки мистецтва української народної кераміки: Навч. посібник для вузів / Т. Романець. — Київ : Просвіта, 1996. — 207 с. — ISBN 966-7115-10-0